

**Національна академія наук України
Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту проблем
моделювання в енергетиці
ім. Г.Є. Пухова НАН України
член-кореспондент НАН України,
д.т.н., професор



В.В. Мохор

«30» грудня 2021 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВНУТРІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В
ІНСТИТУТІ ПРОБЛЕМ МОДЕЛЮВАННЯ В ЕНЕРГЕТИЦІ
ІМ. Г.Є. ПУХОВА НАН УКРАЇНИ**

*Затверджено Вченою радою Інституту проблем моделювання в енергетиці
ім. Г.Є. Пухова НАН України
(протокол № 17 від 15.12.2021 р.)*

КИЇВ 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти (далі - Положення) в Інституті проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України (далі - Інститут) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» (ст. 16. Система забезпечення якості вищої освіти), Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), Статуту Інституту та Положення про науково-навчальний центр кіберфізичних систем ІПМЕ ім. Г.Є. Пухова НАН України.
- 1.2. Положення розроблено як складова внутрішньої система забезпечення якості освіти Інституту. Положенням встановлюються єдині вимоги до організації, функціонування та постійного вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти Інституту.
- 1.3. Система внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті базується на таких принципах:
 - *автономності* - забезпечення якості здійснюється шляхом самостійного, незалежного і відповідального прийняття рішень стосовно добору процедур, методів, засобів, інструментів для визначення стану та поліпшення якості;
 - *відповідальності* - Інститут несе первинну відповідальність за якість освіти, що ним надається;
 - *академічної доброчесності* - забезпечення якості ґрунтується на засадах чесності, справедливості, відповідальності та взаємоповаги усіх учасників освітнього процесу;
 - *системності* - постійне поліпшення якості освіти в Інституті;
 - *адекватності* - залучення здобувачів освітніх послуг, працевлагодівців та інших стейкхолдерів до підвищення якості освітніх послуг та внутрішньої системи забезпечення якості в Інституті;
 - *відповідності* - забезпечення якості спрямовано на відповідність європейським та національним стандартам освітньої діяльності та якості вищої освіти, а також професійним стандартам;
 - *вимірюваності* - забезпечення якості ґрунтується на кваліметричній основі, здійсненні моніторингових процедур;
 - *відкритості* – забезпечення якості супроводжується висвітленням інформації щодо процесів та результатів, залученням зацікавлених осіб.

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

- 2.1. Основними цілями системи внутрішнього забезпечення якості освіти Інституту є:
 - 2.1.1. Формування стійкої довіри до присвоєних Інститутом ступенів

вищої освіти за всіма освітніми програмами в Україні та поза її межами.

2.1.2. Забезпечення і підвищення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, їх відповідності національним ліцензійним умовам на надання освітніх послуг, державним, європейським і міжнародним освітнім стандартам.

2.1.3. Забезпечення розуміння, врахування та узгодження потреб щодо надання освітніх послуг усіх стейкхолдерів.

2.1.4. Впровадження механізму самоаналізу як невід'ємного компоненту безперервного розвитку Інституту.

2.2. Завданнями системи внутрішнього забезпечення якості освіти Інституту є:

2.2.1. Реалізація політики Інституту щодо забезпечення якості освітньої діяльності і вищої освіти, що передбачає:

- планування якості освіти (визначення стратегії, політики, цілей та вимог до якості вищої освіти)
- розроблення й оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освітньої діяльності і вищої освіти в Інституті;
- підготовку пропозицій, рекомендацій щодо удосконалення
- внутрішньої системи забезпечення якості освіти в Інституті;
- координація роботи структурних підрозділів Інституту з питань якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

2.2.2. Організація і здійснення моніторингу якості освітньої діяльності вищої освіти за такими напрямками:

- якість організації освітнього процесу (якість проведення навчальних занять, якість функціонування освітнього середовища, задоволеність здобувачів вищої освіти викладацькою діяльністю науково та науково-педагогічних працівників);
- якість умов освітнього процесу (рівень підготовки абітурієнтів; кадрове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення, підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників);
- якість результатів освітнього процесу (успішність здобувачів вищої освіти, рівень сформованості загальних і професійних компетентностей, працевлаштування випускників).

2.2.3. Організація та проведення маркетингово-моніторингових та соціально-психологічних досліджень стейкхолдерів, а саме: цільових груп здобувачів вищої освіти, викладачів, випускників, роботодавців для визначення зовнішніх і внутрішніх вимог до якості освіти, напрямів удосконалення освітньої діяльності.

2.3.4. Забезпечення функціонування та постійного удосконалення інформаційної системи Інституту для ефективного управління якістю вищої освіти

- створення інформаційного банку даних моніторингу якості освіти та освітньої діяльності в Інституті;
- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного

плагіату у наукових працях працівників Інституту і здобувачів вищої освіти;

- інформування усіх зацікавлених сторін про стан якості освіти й освітньої діяльності Інституту через інформаційні ресурси.

2.2.5. Аналіз та узагальнення стану якості вищої освіти та освітньої діяльності Інституту, що передбачає:

- аналіз та узагальнення результатів моніторингу якості
- освітнього процесу;
- аналіз результатів і підсумків навчання студентів та роботи атестаційних(екзаменаційних) комісій;
- аналіз результатів рейтингового оцінювання професійної активності наукових, науково-педагогічних працівників Інституту;
- аналіз кадрового забезпечення та підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних працівників, впровадження у діяльність Інституту досягнень науки світового рівня та інноваційних технологій навчання;
- аналіз забезпечення освітнього процесу необхідними матеріально-технічними, інформаційними ресурсами;
- внесення пропозицій та обґрунтування рекомендацій щодо поширення позитивних тенденцій у роботі структурних підрозділів з питань підвищення якості вищої освіти та усунення виявлених порушень і недоліків.

3. СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ІНСТИТУТУ

3.1. Структура системи внутрішнього забезпечення якості освіти Інституту містить такі компоненти:

- 1) політика забезпечення якості;
- 2) розробка та затвердження програм;
- 3) студентоцентричне навчання, викладання та оцінювання;
- 4) зарахування, досягнення, визнання та атестація здобувачів вищої освіти;
- 5) викладацький склад;
- 6) навчальні ресурси та підтримка здобувачів вищої освіти;
- 7) інформаційний менеджмент;
- 8) публічна інформація;
- 9) поточний моніторинг і періодичний перегляд програм;
- 10) циклічне зовнішнє забезпечення якості.

3.2. Заходи і процедури щодо забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Інституту представлені у таблиці

Таблиця

Компоненти	Заходи/ процедури
Політика забезпечення якості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формулювання стратегії в сфері якості як окремих документів, що визначають конкретні цілі і завдання Інституту. 2. Визначення процедури прийняття рішень; розподіл повноважень; визначення процесів та заходів забезпечення якості. 3. Формування системи індикаторів для моніторингу та корекції політики забезпечення якості.
Розробка та затвердження програм	<ol style="list-style-type: none"> 1. Регламентація порядку розроблення, розгляду, затвердження і закриття освітніх програм. 2. Вимоги щодо описів освітніх програм та їх компонентів. 3. Формалізація критеріїв, за якими визначається Відповідність освітніх програм Стратегії Розвитку ІПМЕ ім. Г.Є. Пухова і програмам заходів на відповідний період. 4. Регламентація менеджменту (управління і адміністрування, розподіл повноважень) освітньої програми
Студентоцентричне навчання, викладання та оцінювання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формування індивідуальних освітніх траєкторій. 2. Формування системи участі здобувачів вищої освіти у розробці та моніторингу освітніх програм і забезпечення якості освіти 3. Формування системи оцінювання здобувачів вищої освіти. 4. Порядок розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо якості надання освітніх послуг (якість викладання, навчання, оцінювання, матеріального забезпечення тощо) 5. Моніторинг задоволеності здобувачів вищої освіти якістю надання освітніх послуг (якість освітніх програм, організація освітнього процесу, кадрове та матеріальне забезпечення тощо) та порядок прийняття рішень за його результатами.
Зарахування, досягнення, визнання та атестація здобувачів вищої освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Регламентація шляхів доступу пошукувачів до програм вищої освіти, а також перерв у навчанні (зарахування; переведення; поновлення; відрахування; надання академічної відпустки). 2. Збір, фіксація та аналіз інформації про освітні досягнення здобувачів вищої освіти для присвоєння повних кваліфікацій.

	<p>3. Правила, процедури і критерії щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визнання результатів навчання та кваліфікацій здобутих поза межами закладу вищої освіти (кредитна мобільність, формальне і неформальне навчання); — сертифікації здобувачів вищої освіти за регульованими професіями. <p>4. Правила присвоєння ступенів та кваліфікацій.</p>
Викладацький склад	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення кваліфікаційних вимог до наукових та науково-педагогічних працівників та порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників. 2. Регламентація процедур присвоєння та позбавлення вчених звань. 3. Встановлення відповідності професійної кваліфікації вимогам освітньої програми. Регламентація заходів із підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних працівників. 4. Оцінювання наукових, науково-педагогічних працівників за їх професійною діяльністю 5. Забезпечення підвищення кваліфікації. Процедури заохочення наукових та науково-педагогічних працівників до впровадження наукових досягнень та інноваційних технологій навчання в освітній процес.
Навчальні ресурси та підтримка студентів	<p>Визначення необхідного для реалізації освітньої програми матеріально-технічного та іншого ресурсного забезпечення.</p> <p>Розвиток ресурсного забезпечення освітніх програм та освітньої діяльності.</p> <p>Академічна та неакадемічна підтримка здобувачів вищої освіти.</p> <p>Інформаційний супровід здобувачів освіти в Інституті.</p>
Інформаційний менеджмент	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення ефективних процесів збору, аналізу та використання інформації про освітні програми та іншу діяльність Інституту. 2. Збір та аналіз інформації щодо показників діяльності Інституту та окремо за кожною програмою. 3. Інформаційна підтримка управлінських рішень.

Публічна інформація	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оприлюднення на офіційному сайті Інституту інформації про діяльність науково-навчального центру; забезпечення регулярного оновлення державною мовою, а також англійською мовою публічної інформації. 2. Надання інформації про діяльність Інституту, у тому числі з використанням зовнішніх інформаційних ресурсів (публікації, виступи, відповіді на запити тощо).
Поточний моніторинг і періодичний перегляд програм	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка щорічного компонентів і освітньої програми в цілому. 2. Розробка формалізованого механізму періодичного перегляду освітніх програм та внесення змін до них. 3. Інформування усіх зацікавлених сторін щодо змін освітньої програми, здійснених на основі результатів перегляду.
Циклічне зовнішнє забезпечення якості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок підготовки документів до обов'язкового зовнішнього оцінювання якості. 2. Процедура прийняття рішення щодо добровільного зовнішнього (у тому числі Міжнародного) оцінювання якості.

3.3. Організація внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти Інституту ґрунтується на принципах: універсальності; прозорості; об'єктивності; уникнення конфлікту інтересів; студентоцентризму; системності та систематичності; залучення всіх зацікавлених осіб.

3.4. Функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти в Інституті передбачає розподіл повноважень щодо прийняття рішень і оцінювання між такими рівнями забезпечення якості освіти:

3.4.1. Рівень забезпечення якості вищої освіти в Інституті реалізується директором, Вченою Радою і передбачає загальну організацію освітнього процесу відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

3.4.1.1. Склад і функції Вченої Ради, повноваження директора регламентуються Законом України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статутом Інституту і Положенням про Вчену раду Інституту.

3.4.1.2. На цьому рівні забезпечення якості вищої освіти в Інституті здійснюється:

- визначення стратегії і перспективних напрямів розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності Інституту;
- прийняття загально інститутських рішень щодо формування стратегії і політик забезпечення якості, затвердження нормативних актів, програм дій і конкретних заходів;
- затвердження освітніх програм і навчальних планів для кожного рівня вищої

освіти та спеціальності;

- ухвалення рішень з питань організації освітнього процесу;
- оптимізація структури Інституту шляхом здійснення організації, реорганізації чи ліквідації структурних підрозділів Інституту.

3.4.2. Цей рівень забезпечення якості вищої освіти в Інституті реалізується такими підрозділами:

- Аспірантура/докторантура;
- Відділ міжнародних зв'язків
- Науково-навчальний центр кіберфізичних систем
- Науково-технічна бібліотека
- Приймальна комісія
- Відділ кадрів
- Студентське самоврядування

3.4.2.1. Склад і функції структурних підрозділів і робочих груп Інституту регламентуються Законом України «Про вищу освіту», Статутом Інституту і відповідними Положеннями.

3.4.2.2. На цьому рівні забезпечення якості вищої освіти в Інституті здійснюється:

- визначення системи та процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, оцінювання освітньої та науково-педагогічної діяльності структурних підрозділів;
- впровадження принципів академічної доброчесності та корпоративної етики працівників і здобувачів вищої освіти Інституту;
- ефективне управління освітнім процесом через інформаційні системи;
- проведення систематичних перевірок;
- організація і підтримка взаємного контролю за якістю освітньої діяльності;
- забезпечення підвищення кваліфікації та закордонних стажувань наукових, науково-педагогічних працівників;
- визначення персональних рейтингів викладачів і здобувачів вищої освіти та оприлюднення їх результатів на офіційному сайті Інституту та науково-навчальному центрі:
- - проведення щорічного моніторингу організації та якості освітньої діяльності;
- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення плагіату в наукових дослідженнях співробітників Інституту;

3.4.3. Цей рівень забезпечення якості вищої освіти в Інституті реалізується Науково-навчальним центром кіберфізичних систем.

3.4.3.1. Регулюється Статутом Інституту, Правилами внутрішнього розпорядку, Положенням про організацію освітнього процесу.

3.4.3.2. На цьому рівні забезпечення якості вищої освіти в Інституті здійснюється:

- загальна організація освітнього процесу, планування і реалізація заходів

- внутрішнього контролю та аналіз їх ефективності;
- впровадження адміністрування освітніх програм, щорічний моніторинг програм і потреб галузевого ринку праці;
- забезпечення умов для зовнішнього контролю за якістю освітньої діяльності та якістю вищої освіти;
- контроль за організацією освітнього процесу: формування навчального навантаження, якістю розподілу навантаження між викладачами, готовністю навчально-методичної документації та номенклатури справ;
- контроль за дотриманням вимог до оформлення результатів
- поточного та підсумкового контролю, аналіз цих результатів; - - співпраця зі студентським самоврядуванням у сфері контролю за якістю освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- організаційно-методичне забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти.

3.4.4. Цей рівень забезпечення якості вищої освіти в Інституті реалізується гарантантами освітніх програм, викладачами.

3.4.4.1. Права та обов'язки викладачів регулюються Статутом Інституту, Правилами внутрішнього розпорядку, Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про науково-навчальний центр.

3.4.4.2. На цьому рівні забезпечення якості вищої освіти в Інституті здійснюється:

- забезпечення організації освітнього процесу; розробка та реалізація освітніх програм, здійснення поточного моніторингу;
- контроль за якістю викладання навчальних дисциплін;
- контроль за виконанням індивідуальних планів викладачів;
- контроль за періодичністю підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- збір та узагальнення контрольних показників щодо якості освітньої діяльності здобувачів вищої освіти і викладачів;
- забезпечення викладання навчальних дисциплін освітньої програми на належному науково-теоретичному і методичному рівні.

3.4.5. Цей рівень забезпечення якості вищої освіти в Інституті реалізується здобувачами освіти.

3.4.5.1. Права та обов'язки здобувачів вищої освіти регулюються Статутом Інституту, Правилами внутрішнього розпорядку, Положенням про організацію освітнього процесу.

3.4.5.2. На цьому рівні забезпечення якості вищої освіти в Інституті здійснюється:

- безпосередня участь у освітньому процесі, виконання вимог освітньої програми;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення
- освітнього процесу;
- участь у заходах (процесах) із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;

- внесення пропозицій щодо змісту освітніх програм;
- забезпечення фактичної реалізації заходів щодо академічної доброчесності.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- 4.1. Положення про систему забезпечення якості вищої освіти Інституту, зміни та доповнення до нього затверджуються Вченою радою Інституту.
- 4.2. Положення про систему забезпечення якості вищої освіти Інституту передбачає систему заходів із внутрішнього забезпечення і моніторингу якості освіти, що регламентуються Положенням про моніторинг якості освіти та освітньої діяльності Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України
- 4.3 Розробка, впровадження та підтримка внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти в Інституті здійснюється Науково-навчальним центром кіберфізичних систем.

